

AARHUS DOMKIRKE

Tirsdag 15. april 2014 kl. 19.30

Johann Sebastian Bach
MATTHÆUSPASSIONEN

Anne Mette Balling, <i>sopran</i>	Skt. Clemens Drengekor
Josefine Andersson, <i>mezzo</i>	Aarhus Domkirkes Kantori (udvidet)
Bo Kristian Jensen, <i>evangelist</i>	Kammerchor Berlin
Otte Ottesen, <i>tenor</i>	Aarhus Bach-Orkester
Jens Søndergaard, <i>Jesus, baryton</i>	Carsten Seyer-Hansen, dir.

Programbillet 150 kr.

Arr: Aarhus Bach-Selskab i samarbejde med Aarhus Domkirke

Kære Publikum

Det er os en stor glæde at byde velkommen til aftenens opførelse af J.S. Bachs Matthæuspassion! Hermed fortsætter vi den smukke tradition med - hvert år - at arrangere en stor påske-passionskoncert i Aarhus Domkirke.

Det er naturligvis atter domkirkens kantor og musikalske "dynamo", Carsten Seyer-Hansen, der står i spidsen for de fine solister, Aarhus Bach-Orkester, Skt. Clemens Drengekor, Aarhus Domkirkes Kantori og Kammerchor Berlin. Vi retter en særlig velkomst til vore tyske gæster, som i år bidrager til at give korsatserne – og dermed hele opførelsen – et ekstra "løft".

Glædelig påske!

F. Aarhus Bach-Selskabs bestyrelse

Thorkild Dalsgaard

Opførelsen af Matthæuspassionen støttes af: Den Faberske Fond, Augustinus Fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond, C.A.C.-fonden, Oticon Fonden, Stibo Fonden, Toyota-Fonden, Dansk Musiker Forbund og Aarhus Kommune – hjertelig tak!

Aarhus Bach-Orkester

Orkester I

Violin I:	Signe Madsen, Pernille Jönsson, Sarah Bennett
Violin II:	Todd Cadieux, Henry Lützhøft
Viola:	Jan Edlund, Bjarne Stange Nielsen
Violoncel:	Karin Dalsgaard
Kontrabas:	Frank Christensen
Flauti:	Thorkild Dalsgaard, Anna-Sofie Landert
Oboer:	Henrik Husum, Merete Hoffmann
Fagot:	Mogens Svane
Orgel:	Kristian Krogsøe

Mindre solopartier:

Niels Peder Skaarup Gejel (Petrus, Pilatus)
Jakob Højgård Jørgensen (Judas)
Ingeborg Højlund (Testis I)
Nikolaj Nørgaard Christensen (Testis II)
Steffen Filskov (Pontifex I)
Gert Bonde Nielsen (Pontifex II)
Susanne Cecile Nielsen (Ancilla I), (Uxor)
Katrine Broch Møller (Ancilla II)

Orkester II

Violin I:	Stanislav Pronin, Susan Nyenggaard, Henrik Teistrup
Violin II:	Ina Tagmose, Erik Søndergaard
Viola:	Christine Hagge Larsen, Mikkel Schreiber
Violoncel:	Else Anker-Møller
Kontrabas:	Peter Prehn
Flauti:	Marianne Leth, Trine Geltzer Dinesen
Oboi (d'amore)	Malene Bjerg Poulsen, Kim Seier Hansen
Fagot:	Freya Villemoes
Orgel:	David Peter Schmidt

Johann Sebastian Bach (1685-1750): Matthæuspassionen, BWV 244

Passio Domini nostri J.C. secundum Evangelistam Matthaeum

Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen,
Sehet - Wen? - den Bräutigam,
Seht ihn - Wie? - als wie ein Lamm!

O Lamm Gottes, unschuldig
Am Stamm des Kreuzes geschlachtet,

Sehet, - Was? - seht die Geduld,

Allzeit erfunden geduldig,
Wiewohl du warest verachtet.

Seht - Wohin? - auf unsre Schuld;

All Sünd hast du getragen,
Sonst müßten wir verzagen.

Sehet ihn aus Lieb und Huld
Holz zum Kreuze selber tragen!

Erbarm dich unser, o Jesu !

Evangelist

Da Jesus diese Rede vollendet hatte, sprach er zu seinen Jüngern:

Jesus

Ihr wisset, dass nach zweien Tagen Ostern wird,
und des Menschen Sohn wird überantwortet
werden, dass er gekreuziget werde.

Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen,
Dass man ein solch scharf Urteil hat gesprochen?
Was ist die Schuld, in was für Missetaten
Bist du geraten?

Evangelist

Da versammelten sich die Hohenpriester und Schriftgelehrten und die Ältesten im Volk in dem Palast des Hohenpriesters, der da hieß Kaiphas, und hielten Rat, wie sie Jesum mit Listen griffen und töteten. Sie sprachen aber:

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein Aufruhr werde im Volk.

Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien, im Hause Simonis des Aussätzigen, trat zu ihm ein Weib, die hatte ein Glas mit köstlichem Wasser und goss es auf sein Haupt, da er zu Tische saß. Da das seine Jünger sahen, wurden sie unwillig und sprachen:

1. Indledningskor

Kom I døtre, hjælp mig at klage,
se! - Hvem? - se brudgommen,
Se ham! - Hvorledes? - som et lam.

*O, du Guds lam uskyldig
på korsets stamme slagtet,*

Se! - Hvad? - se tålmodigheden

*Til alle tider tålmodig
omend du var foragtet,*

Se! - Hvorhen? - på vor skyld

*Du bar alverdens synder
vi ellers var fortabte.*

Se ham af kærlighed og nåde
selv bære korsets træ

Forbarm dig over os, o Jesus!

2. Recitativ

Og det skete, da Jesus var færdig med at tale alle disse ord, sagde han til sine disciple:

"I ved, at om to dage er det påske, så skal Menneskesønnen overgives til korsfæstelse".

3. Koræl

O, kære Jesus, hvad har du bedrevet,
At over dig den hårde dom er skrevet?
Hvad er din skyld, og hvad er det for synder,
som dig binder?

4. Recitativ

Da samledes ypperstepræsterne og folkets ældste i ypperstepræstens gård; han hed Kajfas. Og de rådslog om at gribe Jesus med list og få ham dræbt. Men de sgade:

5. Kor

"Ikke på højtiden, for at der ikke skal blive uroligheder iblandt folket".

6. Recitativ

Medens Jesus var i Betania, i Simon den Spedalskes hus, kom der en kvinde hen til ham. Hun havde en alabastkrukke med en meget kostbar salve, og hun hældte den ud over hans hoved, mens han sad til bords. Da disciplene så det, harmedes de og sagde:

Wozu dienet dieser Unrat? Dieses Wasser hie mögen teuer verkauft und den Armen gegeben werden.

Evangelist

Da das Jesus merkete, sprach er zu ihnen:

Jesus

Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein gut Werk an mir getan. Ihr habet allezeit Arme bei euch, mich aber habt ihr nicht allezeit. Dass sie dies Wasser hat auf meinen Leib gegossen, hat sie getan, dass man mich begraben wird. Wahrlich, ich sage euch Wo dies Evangelium geprediget wird in der ganzen Welt, da wird man auch sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan hat.

Du lieber Heiland du,
Wenn deine Jünger töricht streiten,
Dass dieses fromme Weib
Mit Salben deinen Leib
Zum Grabe will bereiten,
So lasse mir inzwischen zu,
Von meiner Augen Tränenflüssen
Ein Wasser auf dein Haupt zu gießen!

Buß und Reu

Knirscht das Sündenherz entzwei,
Dass die Tropfen meiner Zähnen
angenehme Spezerei,
Treuer Jesu, dir gebären.

Evangelist

Da ging hin der Zwölfen einer, mit Namen Judas Ischarioth, zu den Hohenpriestern und sprach: Judas

Was wollt ihr mir geben? Ich will ihn euch verraten. Evangelist

Und sie boten ihm dreißig Silberlinge. Und von dem an suchte er Gelegenheit, dass er ihn verriete.

Blute nur, du liebes Herz!

Ach! ein Kind, das du erzogen,
Das an deiner Brust gesogen,
Droht den Pfleger zu ermorden,
Denn es ist zur Schlange worden.

Evangelist

Aber am ersten Tage der süßen Brot traten die Jünger zu Jesu und sprachen zu ihm:

Wo willst du, dass wir dir bereiten, das Osterlamm zu essen?

Evangelist

Er sprach:

7. Kor

Hvad skal denne ødselhed til ? Det kunne jo være solgt for mange penge og givet til de fattige.

8. Recitativ

Da Jesus mærkede det, sagde han til dem:

”Hvorfor volder I kvinden bryderi? Hun har jo gjort en god gerning imod mig. De fattige har I altid hos jer, men mig har I ikke altid. Thi da hun udgød denne salve over mit legeme, gjorde hun det som en beredelse til min jordefærd. Sandelig siger jeg jer: hvor som helst i hele verden dette evangelium prædikes, skal også det, som hun har gjort, fortælles til minde om hende”.

9. Recitativ

Du kære frelser, du
når dine disciple så ufornuftigt strides
fordi denne fromme kvinde
med salver vil berede
dit legeme til graven,
så tillad da også mig
at væde dit hoved
med mine øjnes tåreflod.

10. Arie

Bød og anger bryder synderhjertet itu,
måtte mine tårers dråber være dig,
trofaste Jesus, et velbehageligt krydderi.

11. Recitativ

Da gik en af de tolv, han, som hed Judas Iskariot, hen til ypperstepræsterne og sagde:

”Hvad vil I give mig for at forråde ham til jer?”

De udbetalte ham så tredive sølvpenge. Og fra den stund søgte han en lejlighed til at forråde ham.

12. Arie

Blød kun, du kære hjerte!
Ak, et barn som du fostred',
som died' ved dit bryst,
truer med at myrde værgen,
thi det er blevet til en slange.

13. Recitativ

På den første af de Usyrede Brøds dage kom disciplene til Jesus og sagde:

14. Kor

”Hvor vil du, at vi skal tilberede påskemåltidet for dig?”

15. Recitativ

Han svarede:

Jesus

Gehet hin in die Stadt zu einem und sprecht zu ihm: Der Meister lasst dir sagen: Meine Zeit ist hier, ich will bei dir die Ostern halten mit meinen Jüngern.

Evangelist

Und die Jünger täten, wie ihnen Jesus befohlen hatte, und bereiteten das Osterlamm. Und am Abend satzte er sich zu Tische mit den Zwölfen. Und da sie aßen, sprach er:

Jesus

Wahrlich, ich sage euch: Einer unter euch wird mich verraten.

Evangelist

Und sie wurden sehr betrübt und huben an, ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu ihm:

Herr, bin ich's?

Ich bin's, ich sollte büßen,
An Händen und an Füßen
Gebunden in der Höll.
Die Geißeln und die Banden
Und was du ausgestanden,
Das hat verdienet meine Seel.

Evangelist

Er antwortete und sprach:

Jesus

Der mit der Hand mit mir in die Schüssel tauchet, der wird mich verraten. Des Menschen Sohn gehet zwar dahin, wie von ihm geschrieben stehet; doch wehe dem Menschen, durch welchen des Menschen Sohn verraten wird! Es wäre ihm besser, dass derselbige Mensch noch nie geboren wäre.

Evangelist

Da antwortete Judas, der ihn verriet, und sprach:

Judas

Bin ich's, Rabbi?

Evangelist

Er sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Evangelist

Da sie aber aßen, nahm Jesus das Brot, dankete und brach's und gab's den Jüngern und sprach:

Jesus

Nehmet, esset, das ist mein Leib.

Evangelist

Und er nahm den Kelch und dankte, gab ihnen den und sprach:

Jesus

Trinket alle daraus; das ist mein Blut des neuen Testaments, welches vergossen wird für viele zur Vergebung der Sünden. Ich sage euch: Ich werde von nun an nicht mehr von diesem Gewächs des Weinstocks trinken bis an den Tag, da ich's neu trinken werde mit euch in meines Vaters Reich.

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt,

"Gå ind til byen til den og den mand og sig til ham: "Mesteren siger: Min time er nær, hos dig vil jeg holde påske sammen med mine disciple".

Og disciplene gjorde, som Jesus havde pålagt dem og tilberedte påskemåltidet. Da det nu var blevet aften, satte han sig til bords med de tolv. Og mens de spiste sagde han:

"Sandelig siger jeg jer: en af jer vil forråde mig".

Da blev de meget bedrøvede og begyndte hver især at spørge ham:

"Det er dog vel ikke mig, Herre?"

16. Kor

Jeg, jeg er skyldig funden,
jeg burde være bunden,
i helved' kastet ned.
De slag, den hårde kvide,
som du har måttet lide,
det var min straf og retlighed.

17. Recitativ

Han svarede og sagde:

"Han, som nu sammen med mig stak hånden i fadet, han vil forråde mig. Menneskesønnen går bort, sådan som der står skrevet om ham, men ve det menneske, ved hvem Menneskesønnen bliver forrådt! Det havde været bedre for det menneske, om han aldrig var født."

Men Judas, som forrådt ham, tog til orde og sagde:

"Det er dog vel ikke mig, Rabbi?"

Han siger til ham:

"Du har selv sagt det".

Mens de nu spiste, tog Jesus et brød, velsignede, brød det og gav sine disciple det og sagde:

"Tag dette og spis det, dette er mit legeme".

Ligeledes tog han en kalk og takkede, gav dem den og sagde:

"Drik alle heraf, thi dette er mit blod, pagtsblodet, som udgydes for mange til syndernes forladelse. Og jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke mere drikke af denne vintræets frugt før den dag, da jeg skal drikke den ny sammen med jer i min Faders rige".

18. Recitativ

Endskønt mit hjerte svømmer i tårer,

Dass Jesus von mir Abschied nimmt,
So macht mich doch sein Testament erfreut:
Sein Fleisch und Blut, o Kostbarkeit,
Vermacht er mir in meine Hände.
Wie er es auf der Welt mit denen Seinen
Nicht böse können meinen,
So liebt er sie bis an das Ende.

Ich will dir mein Herze schenken,
Senke dich, mein Heil, hinein!
Ich will mich in dir versenken;
Ist dir gleich die Welt zu klein,
Ei, so sollst du mir allein
Mehr als Welt und Himmel sein.

Evangelist
Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten,
gingen sie hinaus an den Ölberg. Da sprach Jesus
zu ihnen:

Jesus
In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern an mir.
Denn es stehet geschrieben: Ich werde den Hirten
schlagen, und die Schafe der Herde werden sich
zerstreuen. Wenn ich aber auferstehe, will ich vor
euch hingehen in Galiläam.

Erkenne mich, mein Hüter,
Mein Hirte, nimm mich an!
Von dir, Quell aller Güter,
Ist mir viel Guts getan.
Dein Mund hat mich gelabet
Mit Milch und süßer Kost,
Dein Geist hat mich begabet
Mit mancher Himmelslust.

Evangelist
Petrus aber antwortete und sprach zu ihm:
Petrus

Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten, so will ich
doch mich nimmermehr ärgern.

Evangelist
Jesus sprach zu ihm:

Jesus
Wahrlich, ich sage dir: In dieser Nacht, ehe der
Hahn krähet, wirst du mich dreimal verleugnen.

Evangelist
Petrus sprach zu ihm:
Petrus

Und wenn ich mit dir sterben müßte, so will ich
dich nicht verleugnen.

Evangelist
Desgleichen sagten auch alle Jünger.

Ich will hier bei dir stehen;
Verachte mich doch nicht!
Von dir will ich nicht gehen,
Wenn dir dein Herze bricht.
Wenn dein Herz wird erblassen
Im letzten Todesstoß,

fordi Jesus tager afsked med mig,
så frydes jeg dog ved hans testamente:
hans kød og blod, o kostbarhed,
betror han mig i mine hænder.
Som han på jorderig ikke kunne
gøre ondt mod sine, således elsker
han dem til sidste stund.

19. Arie

Jeg vil skænke dig mit hjerte,
tag, o Frelser, bolig her.
Jeg vil mig til dig hengive:
er dig verden end for lille,
ja, så skal du alene være mig
mer end jord og himmel.

20. Recitativ

Efter at de havde sunget lovsangen, gik de ud til
Oliebjerget. Da siger Jesus til, dem:

"I denne nat skal I alle forarges på mig, thi der står
skrevet: Jeg vil slå hyrden, og fårene skal spredes.
Men efter at jeg er opstanden, vil jeg gå forud for
jer til Galilæa".

21. Koral

Min Gud som mig bevarer,
al godheds kildevæld.
Af dig mig vederfares
al velfærd, lykke, held.
Din mund har mig husvalet
med mælk og bedste mad,
din Ånd har til mig talet
og gjort mig himmelglad.

22. Recitativ

Da svarede Peter og sagde til ham:

"Om så alle forarges på dig, vil jeg dog ikke gøre
det".

Jesus sagde til ham:

"Sandelig, sandelig siger jeg dig: i denne nat, før
hanen galer, vil du fornægte mig tre gange".

Peter siger til ham:

"Selv om jeg skulle dø med dig, vil jeg aldrig
fornægte dig".

Det samme sagde alle de andre disciple.

23. Koral

Jeg vil mig ej begive
fra dig, tag mig ved hånd,
hos dig jeg fast vil blive,
når du opgør din ånd.
Når du aldeles blegner
i sidste nød og død,

Alsdenn will ich dich fassen
In meinen Arm und Schoß.

Evangelist

Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hieß
Getsemane, und sprach zu seinen Jüngern:
Jesus

Setzet euch hie, bis dass ich dort hingehe und
bete.

Evangelist

Und nahm zu sich Petrum und die zween Söhne
Zebedäi und fing an zu trauern und zu zagen. Da
sprach Jesus zu ihnen:

Jesus

Meine Seele ist betrübt bis an den Tod, bleibet hie
und wachet mit mir.

O Schmerz! Hier zittert das gequälte Herz;
Wie sinkt es hin, wie bleicht sein Angesicht!
Was ist die Ursach aller solcher Plagen?
Der Richter führt ihn vor Gericht.
Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.
Ach! meine Sünden haben dich geschlagen;
Er leidet alle Höllenqualen,
Er soll vor fremden Raub bezahlen.
Ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet
Was du erduldet.
Ach, könnte meine Liebe dir,
Mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
Vermindern oder helfen tragen,
Wie gerne blieb ich hier!

Ich will bei meinem Jesu wachen,
So schlafen unsre Sünden ein.
Meinen Tod büßet seine Seelennot;
Sein Trauren machet mich voll Freuden.
Drum muss uns sein verdienstlich Leiden
Recht bitter und doch süße sein.

Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf sein Angesi-
cht und betete und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser Kelch von
mir; doch nicht wie ich will, sondern wie du wilt.

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder;
Dadurch erhebt er mich und alle
Von unserm Falle Hinauf zu Gottes Gnade wieder.
Er ist bereit, den Kelch, des Todes Bitterkeit
Zu trinken,
In welchen Sünden dieser Welt
Gegossen sind und hässlich stinken,
Weil es dem lieben Gott gefällt.

Gerne will ich mich bequemen,
Kreuz und Becher anzunehmen,

jeg da mig dig tilegner
og ta'r i arm og skød.

24. Recitativ

Da kommer Jesus med dem til et sted, der hedder
Getsemane, og han siger til disciplene:

"Sæt jer her, medens jeg går derhen og beder."

Så tog han Peter og de to Zebedæussønner med
sig,
og han blev grebet af sorg og gru. Da siger han til
dem:

"Min sjæl er dybt bedrøvet til døden, bliv her og
våg med mig".

25. Recitativ og Koral

O smerte, her skælver det pinte hjerte!
Hvor segner det, hvor blegt et ansigt!
Hvad er årsag dog til alle disse plager?
Dommeren fører ham for retten,
dér er ingen trøst, ingen hjælp.
Ak! Det er mine synder, som dig nager,
Han lider alle helvedskvaler,
han skal betale for fremmed rov,
Det jeg forskyldte, ville du, o Herre!
tålmodig bære.
Ak! Min frelser, kunne blot
min kærlighed mindske og lindre
din skælven og din ængstelse,
hvor gerne blev jeg her.

26. Arie

Jeg vil våge hos min Jesus.
Da sover vore synder ind.
Min død bøder for hans sjælenød,
hans sørgen fylder mig med fryd
Derfor er hans ærefulde pine
os så gerne blev jeg her.

27. Recitativ

Og han gik et lille stykke videre, faldt ned med
ansigtet mod jorden, bad og sagde:

"Min Fader! Er det muligt så lad denne kalk gå
mig forbi, dog ikke som jeg vil, men som du vil".

28. Recitativ

Frelseren falder på knæ for sin fader,
derved opløfter han atter mig og alle
fra vort fald til Guds nåde.
han er beredt at tømme den dødsens bitre kalk
i hvilken denne verdens synder
er hældt og hæsligt stinker,
fordi det behager den kære Gud.

29. Arie

Gerne vil jeg bekvemme mig til
at tage mod kors og bæger,

Trink ich doch dem Heiland nach.
Denn sein Mund,
Der mit Milch und Honig fließet,
Hat den Grund und des Leidens herbe Schmach
Durch den ersten Trunk versüßet.

Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern und fand sie
schlafend und sprach zu ihnen:

Jesus

Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit mir
wachen? Wachtet und betet, dass ihr nicht in An-
fechtung fallet! Der Geist ist willig, aber das Fleisch
ist schwach.

Evangelist

Zum andernmal ging er hin, betete und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's nicht möglich, dass dieser Kelch von
mir gehe, ich trinke ihn denn, so geschehe dein Wille.

Was mein Gott will, das g'scheh allzeit,
Sein Will, der ist der beste,
Zu helfen den'n er ist bereit,
Die an ihn gläuben feste.
Er hilft aus Not, der fromme Gott,
Und züchtigt mit Maßen.
Wer Gott vertraut, fest auf ihn baut,
Den will er nicht verlassen.

Evangelist

Und er kam und fand sie aber schlafend, und
ihre Augen waren voll Schlags. Und er ließ sie und
ging abermal hin und betete zum drittenmal und
redete dieselbigen Worte. Da kam er zu seinen
Jüngern und sprach zu ihnen:

Jesus

Ach! wollt ihr nun schlafen und ruhen? Siehe, die
Stunde ist hie, dass des Menschen Sohn in der
Sünder Hände überantwortet wird. Stehet auf, las-
set uns gehen; siehe, er ist da, der mich verrät.

Evangelist

Und als er noch redete, siehe, da kam Judas, der
Zwölfen einer, und mit ihm eine große Schar mit
Schwerten und mit Stangen von den Hohenpries-
tern und Ältesten des Volks. Und der Verräter
hatte ihnen ein Zeichen gegeben und gesagt:

»Welchen ich küssen werde, der ist's, den greifet!«

Und alsbald trat er zu Jesu und sprach:

Judas

Gegrüßet seist du, Rabbi!

Evangelist

Und küssete ihn. Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Mein Freund, warum bist du kommen?

Evangelist

Da traten sie hinzu und legten die Hände an
Jesum und griffen ihn.

So ist mein Jesus nun gefangen.

da drikker jeg jo Frelseren efter.
thi hans mund,
der flyder med mælk og honning
har ved første drag forsedet bærm
og lidelsens beske smag.

30. Recitativ

Og han kom tilbage til disciplene og finder dem
sovende, og han siger til Peter:

"Så kunne I da ikke våge én time med mig! Våg
og bed, for at I ikke skal falde i fristelse! Anden
er villig, men kødet er skrøbeligt".

Han gik atter bort og bad for anden gang og
sagde:

"Min Fader! Hvis denne kalk ikke kan gå mig forbi,
men jeg skal drikke den, så ske din vilje!"

31. Korl

Hvad min Gud vil, det ske altid!
hans vilje er den bedste,
til hjælp for dem er han bered,
som troen på Ham fæste.
Han frier af nød, den fromme Gud
og revser kun med måde.
Hvo tror på Gud og bygger fast på ham,
den vil han ej forlade.

32. Recitativ

Og han kom og fandt dem igen sovende, thi deres
øjne var blevet tunge. Så lod han dem være og
gik igen bort og bad tredje gang og sagde igen de
samme ord. Derefter kommer han tilbage til
disciplene og siger til dem:

"Sover I stadig og hviler jer? Se, timen er nær, da
Menneskesønnen skal forrâdes i synderes hænder.
Stå op, lad os gå, se, han som forrâder mig er nær".

Og mens han endnu talte, se da kom Judas, en af
de tolv, og sammen med ham en stor skare med
sværd og knipler, udsendt fra ypperstepræsterne
og folkets ældste. Men han, som forrâdte ham,
havde aftalt et tegn med dem og sagt: "Den jeg
kysser, ham er det, ham skal I gribe". Og han
trådte straks hen til Jesus og sagde:

"Vær hilset Rabbi!"

og kyssede ham. Jesus sagde til ham:

"Min ven gør det, du er kommet for!"

Da trådte de til og lagde hånd på Jesus og greb
ham.

33. Duet

Nu er så min Jesus fanget.

Laßt ihn, haltet, bindet nicht!
Mond und Licht ist vor Schmerzen untergangen,
Weil mein Jesus ist gefangen.
Sie führen ihn, er ist gebunden.

Sind Blitze, sind Donner in Wolken verschwunden?
Eröffne den feurigen Abgrund, o Hölle,
Zertrümmre, verderbe, verschlinge, zerschelle
Mit plötzlicher Wut
Den falschen Verräter, das mördrische Blut!

Evangelist

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu waren,
reckte die Hand aus und schlug des Hohenprie-
sters Knecht und hieb ihm ein Ohr ab. Da sprach
Jesus zu ihm:

Jesus

Stecke dein Schwert an seinen Ort; denn wer das
Schwert nimmt, der soll durchs Schwert umkom-
men. Oder meinst du, dass ich nicht könnte
meinen Vater bitten, dass er mir zuschickte mehr
denn zwölf Legion Engel? Wie würde aber die
Schrift erfüllet? Es muss also gehen.

Evangelist

Zu der Stund sprach Jesus zu den Scharen:

Jesus

Ihr seid ausgegangen als zu einem Mörder, mit
Schwerten und mit Stangen, mich zu fahen; bin ich
doch täglich bei euch gesessen und habe gelehret
im Tempel, und ihr habt mich nicht gegriffen. Aber
das ist alles geschehen, dass erfüllet wurden die
Schriften der Propheten.

Evangelist

Da verließen ihn alle Jünger und flohen.

O Mensch, beweine deine Sünde groß,
Darum Christus seines Vaters Schoß
Äußert und kam auf Erden;
Von einer Jungfrau rein und zart
Für uns er hie geboren ward,
Er wolt der Mittler werden.
Den Toten er das Leben gab
Und legt darbei all Krankheit ab,
Bis sich die Zeit herdrange,
Dass er für uns geopfert würd,
Trüg unsrer Sünden schwere Bürd
Wohl an dem Kreuze lange.

Ach! nun ist mein Jesus hin!

Wo ist denn dein Freund hingegangen,

O du Schönste unter den Weibern?

Ist es möglich, kann ich schauen?

Wo hat sich dein Freund hingewandt?

Ach! mein Lamm in Tigerklauen,

Ach! wo ist mein Jesus hin?

So wollen wir mit dir ihn suchen.

Slip ham, holdt, bind ikke!
Måne og lys er gået under i smerte,
fordi min Jesus er fangen.
De fører ham bort, han er bundet.

Er lyn, er torden i skyer forsvundet?
Opluk den flammende afgrund, o Helved'
knus, fordærv, opslug, sønderbryd
med pludselig vrede
den falske forræder, det morderiske blod!

34. Recitativ

Og se, en af dem, der var sammen med Jesus,
greb efter sit sværd, drog det og slog efter
yppestepræstens tjener og huggede øret af ham.
Da siger Jesus til ham:

"Stik dit sværd i skeden igen, thi alle, som griber til
sværd, skal falde for sværd. Eller mener du, at jeg
ikke kan bede min Fader, så han med det samme
sender mig mere end tolv legioner engle? Men
hvordan skulle så, de skriftord gå i opfyldelse, der
siger, at således skal det ske?"

I samme stund sagde Jesus til skarerne:

"Som mod en røver er I draget ud med sværd og
knipler for at fange mig. Dag efter dag sad jeg i
helligdommen og lærte, uden at I greb mig. Men
det er alt sammen sket, for at profeternes skrifter
skulle gå i opfyldelse".

Da forlod alle disciplene ham og flygtede.

35. Korale

O menneske begræd din synd så stor
for hvilken Kristus nederfor
fra Faderens skød til jorden;
udaf en jomfru ren og klar
for os et menneske født nu var,
vor mægler er han vorden.
De døde deres liv han gav,
de syges krankhed lagde han af,
til tiden sig fremtrænge,
at han for vor skyld ofret blev
og vor svare synd bortdrev,
på korset han måtte hænge.

Der er en kort pause på 10 min.

Matthæus-Passionen (2. del)

36. Arie

Ak nu er min Jesus borte!

Hvor er min ven gået hen,

Du fagreste blandt kvinder

Er det muligt, ser jeg ret?

Hvor har din ven vendt sig hen?

Ak, mit lam i tigerklør!

Ak! Hvor er min Jesus?

Vi vil søge ham med dig.

Ach! was soll ich der Seele sagen,
Wenn sie mich wird ängstlich fragen?
Ach! wo ist mein Jesus hin?

Evangelist

Die aber Jesum gegriffen hatten, fñhreten ihn zu dem Hohenpriester Kaiphas, dahin die Schriftgelehrten und Ältesten sich versammelt hatten. Petrus aber folgete ihm nach von ferne bis in den Palast des Hohenpriesters und ging hinein und satzte sich bei die Knechte, auf dass er sähe, wo es hinaus wollte. Die Hohenpriester aber und Ältesten und der ganze Rat suchten falsche Zeugnis wider Jesum, auf dass sie ihn töteten, und funden keines.

Mir hat die Welt trüglich gericht'
Mit Lügen und mit falschem G'dicht,
Viel Netz und heimlich Stricke.
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
B'hüt mich für falschen Tücken!

Evangelist

Und wiewohl viel falsche Zeugen herzutraten,
funden sie doch keins. Zulezt traten herzu zween
falsche Zeugen und sprachen:

Zeugen

Er hat gesagt: Ich kann den Tempel Gottes abbrechen und in dreien Tagen denselben bauen.

Evangelist

Und der Hohepriester stund auf und sprach zu ihm:
Hoherpriester

Antwortest du nichts zu dem, das diese wider dich zeugen?

Evangelist

Aber Jesus schwieg stille.

Mein Jesus schweigt
Zu falschen Lügen stille,
Um uns damit zu zeigen,
Dass sein Erbarmens voller Wille
Vor uns zum Leiden sei geneigt,
Und dass wir in dergleichen Pein
Ihm sollen ähnlich sein
Und in Verfolgung stille schweigen.

Geduld!
Wenn mich falsche Zungen stechen.
Leid ich wider meine Schuld
Schimpf und Spott,
Ei, so mag der liebe Gott
Meines Herzens Unschuld rächen.

Evangelist

Und der Hohepriester antwortete und sprach zu ihm:
Hoherpriester

Ich beschwöre dich bei dem lebendigen Gott, dass du uns sagest, ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Ak, hvad skal jeg til sjælen sige,
Når den ængsteligt mig spørger:
Ak, hvor er min Jesus?

37. Recitativ

De der havde grebet Jesus, førte ham til ypperstepræsten Kajfas, hvor de skriftkloge og de ældste var samlede. Og Peter fulgte ham i frastand lige til ypperstepræstens gård, han gik indenfor og satte sig blandt tjenerne for at se, hvad det ville ende med. Ypperstepræsterne og hele rådet søgte nu at skaffe falsk vidnesbyrd mod Jesus for at få ham dømt til døden, men de fandt intet.

38. Korál

Mig haver derden ilde tilredt,
med løgn og falsk opdigt,
udspændt net og skjulte strikker.
Herre, tag vare på mig i denne fare,
beskyt mig mod falske fælder.

39. Recitativ

Skønt der trådte mange vidner frem, fandt de dog intet. Men til sidst trådte to frem og sagde: "Han har sagt:

Jeg kan nedbryde Guds tempel og bygge det op på tre dage".

Da rejste ypperstepræsten sig og sagde til ham:

"Har du intet at svare på det, de vidner mod dig?"

men Jesus tav.

40. recitativ

Min Jesus tier stille
overfor falske løgne
for dermed os at vise
at hans barmhjertige vilje
er rede til at lide for os,
og at vi i slig en pine
skal være ham lige
og i forfølgelse stille tie.

41. Arie

Tålmodighed, tålmodighed,
når falske tunger stikker mig.
Lider jeg end skændsel og spot
imod min skyld,
ja, så hævner nok den gode Gud
mit hjertes uskyld.

42. Recitativ

Så sagde ypperstepræsten til ham:

"Jeg tager dig i ed ved den levende Gud: Sig os, om du er Kristus, Guds søn".

Jesus siger til ham:

Jesus

Du sagest's. Doch sage ich euch: Von nun an wird's geschehen, dass ihr sehen werdet des Menschen Sohn sitzen zur Rechten der Kraft und kommen in den Wolken des Himmels.

Evangelist

Da zerriss der Hohepriester seine Kleider und sprach:

Hoherpriester

Er hat Gott gelästert; was dürfen wir weiter Zeugnis? Siehe, itzt habt ihr seine Gotteslästerung gehöret. Was dünket euch?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen:

Er ist des Todes schuldig!

Evangelist

Da spieteten sie aus in sein Angesicht und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche aber schlugen ihn ins Angesicht und sprachen:

Weissage uns, Christe, wer ist's, der dich schlug?

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht?
Du bist ja nicht ein Sünder
Wie wir und unsre Kinder;
Von Missetaten weißt du nicht.

Evangelist

Petrus aber saß draußen im Palast; und es trat zu ihm eine Magd und sprach:

Magd

Und du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.

Evangelist

Er leugnete aber vor ihnen allen und sprach:

Petrus

Ich weiß nicht, was du sagest.

Evangelist

Als er aber zur Tür hinausging, sahe ihn eine andere und sprach zu denen, die da waren:

Magd

Dieser war auch mit dem Jesu von Nazareth.

Evangelist

Und er leugnete abermal und schwur dazu:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und über eine kleine Weile traten hinzu, die da stunden, und sprachen zu Petro:

Wahrlich, du bist auch einer von denen; denn deine Sprache verrät dich.

Evangelist

Da hub er an, sich zu verfluchen und zu schwören: Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

"Du har selv sagt det. Men jeg siger jer: Herefter skal I se Menneskesønnen sidde ved Kraftens højre hånd og komme på himmelens skyer".

Da sønderrev ypperstepræsten sin kappe og sagde:

"Han har spottet Gud, hvad skal vi mere med vidner? Se, nu har I hørt hans bespottelse. Hvad mener I?"

De svarede og sagde:

"Han er skyldig til døden!"

43. Recitativ

Så spyttede de ham i ansigtet og slog ham med knytnæver, andre slog ham med stokke og sagde:

"Profetér for os, Kristus, hvem var det, der slog dig?"

44. Koralt

Hvem har dig så slaget?
min skat!, så pint og plaget?
så ilde dig tilredt?
Du gjorde aldrig ilde,
Dig syndens onde kilde,
som i os er, var ukendt.

45. Recitativ

Peter sad imens udenfor i gården, da kom der en pige hen til ham og sagde:

"Du var også sammen med Jesus fra Galilæa".

Men han nægtede det i alles påhør og sagde:

"Jeg ved ikke, hvad du mener".

Da han derpå gik ud i portrummet, så en anden pige ham, og hun siger til dem, der var der:

"Han var sammen med Jesus fra Nazareth".

Atter nægtede han det med en ed:

"Jeg kender ikke det Menneske!"

Lidt efter kom de, der stod der, hen og sagde til Peter:

"Sandelig du er også en af dem, dit mål røber dig jo".

46. Recitativ

Da begyndte han at bande og sværge: "Jeg kender ikke det menneske".

Und alsbald krähete der Hahn. Da dachte Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm sagte: Ehe der Hahn krähen wird, wirst du mich dreimal verleugnen. Und ging heraus und weinete bitterlich.

Erbarme dich, mein Gott, um meiner Zähren willen! Schau hier, Herz und Auge weint vor dir bitterlich.

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell ich mich doch wieder ein;
Hat uns doch dein Sohn verglichen
Durch sein' Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld;
Aber deine Gnad und Huld
Ist viel größer als die Sünde,
Die ich stets in mir befinde.

Evangelist

Des Morgens aber hielten alle Hohepriester und die Ältesten des Volks einen Rat über Jesum, dass sie ihn töteten. Und bunden ihn, führten ihn hin und überantworteten ihn dem Landpfleger Pontio Pilato. Da das sahe Judas, der ihn verraten hatte, dass er verdammt war zum Tode, gereuete es ihn und brachte hierwieder die dreißig Silberlinge den Hohenpriestern und Ältesten und sprach:

Judas

Ich habe übel getan, dass ich unschuldig Blut verraten habe.

Evangelist

Sie sprachen:

Was gehet uns das an? Da siehe du zu!

Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel, hub sich davon, ging hin und erhängete sich selbst. Aber die Hohenpriester nahmen die Silberlinge und sprachen: Hohepriester

Es taugt nicht, dass wir sie in den Gotteskasten legen, denn es ist Blutgeld.

Gebt mir meinen Jesum wieder!
Seht, das Geld, den Mörderlohn,
Wirft euch der verlorne Sohn
Zu den Füßen nieder!

Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften einen Töpfersacker darum zum Begräbnis der Pilger. Daher ist derselbige Acker genennet der Blutacker bis auf den heutigen Tag. Da ist erfüllet, das gesagt ist durch den Propheten Jeremias, da er spricht: »Sie haben genommen dreißig Silberlinge, damit bezahlet ward der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel, und haben sie gegeben um einen Töpfersacker, als mir der Herr befohlen hat.« Jesus aber stund vor dem Landpfleger; und der Landpfleger fragte ihn und sprach:

I det samme galede hanen. Så kom Peter Jesu ord i hu, hvordan havde sagt: "Før hanen galer skal du fornægte mig tre gange". Og han gik ud, udenfor, og græd bitterligt.

47. Arie

Forbarm dig, min Gud, for mine tårers skyld, se her, hjerte og øje græder bitterligt for dig.

48. Koralt

Er jeg end fra dig bortviget,
falder jeg dig nu til fod,
har os ej din søn forliget
med sin død og helligt blod?
Jeg benægter ej min synd,
men hans død har større fynd,
til din nåde at forhverve,
end min synd, mig at fordærve.

49. Recitativ

Da det var blevet morgen, traf alle ypperstepræsterne og folkets ældste beslutning om at få Jesus dømt til døden. Og de bandt ham og førte ham bort og overgav ham til landshøvdingen Pilatus. Da nu Judas, som havde forrådt ham, så, at han var blevet domfældt, fortrød han det og bragte de tredive sølvpenge tilbage til ypperstepræsterne og de ældste og sagde:

"Jeg har syndet og forrådt uskyldigt blod".

Men de svarede:

"Hvad kommer det os ved? Det bliver din sag!"

50. Recitativ

Så kastede han sølvpengene ind i templet, gik bort derfra og gik hen og hængte sig. Men ypperstepræsterne tog sølvpengene og sagde:

"Det går ikke an at lægge dem i tempelkisten, for det er blodpenge".

51. Recitativ

Giv mig min Jesus tilbage!
se, pengene, morderlønnen,
kaster den fortabte søn
for jeres fødder ned!

52. Recitativ

Så tog de den beslutning at købe pottemagermarken for dem til gravplads for de fremmede. Derfor kaldes den mark den dag i dag 'Blodmarken'. Da gik det i opfyldelse, som er talt ved profeten Jeremias, der siger: "Og de tog de tredive sølvpenge af Israels børn - det var den pris, man vurderede den højt vurderede til - og de gav dem for pottemagermarken, således som Herren pålagde mig". Jesus blev nu stillet for landshøvdingen, og landshøvdingen spurgte ham og sagde:

Pilatus
Bist du der Jüden König?
Evangelist
Jesus aber sprach zu ihm:
Jesus
Du sagest's.
Evangelist
Und da er verklagt war von den Hohenpriestern
und Ältesten, antwortete er nichts. Da sprach Pilatus
zu ihm:
Pilatus
Hörst du nicht, wie hart sie dich verklagen?
Evangelist
Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also,
dass sich auch der Landpfleger sehr wunderte.

Befehl du deine Wege
Und was dein Herze kränkt
Der allertreusten Pflege
Des, der den Himmel lenkt.
Der Wolken, Luft und Winden
Gibt Wege, Lauf und Bahn,
Der wird auch Wege finden,
Da dein Fuß gehen kann.

Evangelist
Auf das Fest aber hatte der Landpfleger Ge-
wohnheit, dem Volk einen Gefangenen loszuge-
ben, welchen sie wollten. Er hatte aber zu der
Zeit einen Gefangenen, einen sonderlichen vor
andern, der hieß Barrabas. Und da sie versammelt
waren, sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus
Welchen wollet ihr, dass ich euch losgebe? Bar-
rabam oder Jesum, von dem gesaget wird, er sei
Christus?

Evangelist
Denn er wusste wohl, dass sie ihn aus Neid über-
antwortet hatten. Und da er auf dem Richtstuhl
saß, schickete sein Weib zu ihm und ließ ihm sagen:
Pilati Weib

Habe du nichts zu schaffen mit diesem Gerechten; ich
habe heute viel erlitten im Traum von seinem wegen!

Evangelist
Aber die Hohenpriester und die Ältesten überre-
deten das Volk, dass sie um Barrabam bitten
sollten und Jesum umbrächten. Da antwortete
nun der Landpfleger und sprach zu ihnen:

Pilatus
Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich
euch soll losgeben?

Evangelist
Sie sprachen:

Chor
Barrabam!

Evangelist
Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus
Was soll ich denn machen mit Jesu, von dem
gesagt wird, er sei Christus?

"Er du jødernes konge?"

Jesus svarede:

"Du siger det selv".

Og da ypperstepræsterne og de ældste kom frem
med deres anklager mod ham, svarede han intet.
Da siger Pilatus til ham:

"Hører du ikke alt det, de vidner imod dig?"

Men han svarede ham end ikke på et eneste
spørgsmål, så landshøvdingen undrede sig meget.

53. Koralt

Befal du dine veje
og al din hjertesorg
til hans trofaste pleje,
som bor i himlens borg.
Han, som kan stormen binde,
hvem bølgen lyde må,
han kan og vejen finde,
hvorpå din fod kan gå.

54. Recitativ

Ved højtiden plejede landshøvdingen at give
mængden en fange fri, hvem de ønskede.
Og man havde dengang en berygtet fange, der
Barrabas. Da de nu var samlede, spurgte Pilatus
dem:

"Hvem vil I, at jeg skal løslade jer:
Barrabas eller Jesus, der kaldes Kristus?"

Han vidste jo, at det var af misundelse, de havde
bragt ham for retten. Og mens han sad på dom-
mersædet, havde hans hustru sendt bud til ham
og ladet sige:

"Hold dig fra denne retfærdige mand, thi jeg har i
nat lidt meget i en drøm for hans skyld".

Men ypperstepræsterne og de ældste overtalte
skarerne til at forlange Barrabas løsladt, men
Jesus henrettet. Og da landshøvdingen tog til orde
og spurgte:

"Hvem af de to ønsker I, at jeg skal løslade jer?",

svarede de:

"Barrabas!"

Pilatus spørger dem så:

"Hvad skal jeg
da gøre med Jesus, der kaldes Kristus?"

Evangelist
Sie sprachen alle:

Laß ihn kreuzigen!

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!
Der gute Hirte leidet für die Schafe,
Die Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
Für seine Knechte.

Evangelist
Der Landpfleger sagte:
Pilatus
Was hat er denn Übels getan?

Er hat uns allen wohlgetan,
Den Blinden gab er das Gesicht,
Die Lahmen macht er gehend,
Er sagt uns seines Vaters Wort,
Er trieb die Teufel fort,
Betrübte hat er aufgerichtet,
Er nahm die Sünder auf und an.
Sonst hat mein Jesus nichts getan.

Aus Liebe will mein Heiland sterben,
Von einer Sünde weiß er nichts.
Dass das ewige Verderben
Und die Strafe des Gerichts
Nicht auf meiner Seele bliebe.

Evangelist
Sie schrieten aber noch mehr und sprachen:

Laß ihn kreuzigen!

Evangelist
Da aber Pilatus sahe, dass er nichts schaffete, sondern
dass ein viel großer Getümmel ward, nahm er Wasser
und wusch die Hände vor dem Volk und sprach:
Pilatus
Ich bin unschuldig an dem Blut dieses Gerechten,
sehet ihr zu.
Evangelist
Da antwortete das ganze Volk und sprach:

Sein Blut komme über uns und unsre Kinder.

Evangelist
Da gab er ihnen Barrabam los; aber Jesum ließ er
geißeln und überantwortete ihn, dass er gekreuziget
würde.

Erbarm es Gott!
Hier steht der Heiland angebunden.
O Geißelung, o Schläg, o Wunden!
Ihr Henker, haltet ein!
Erweicht euch der Seelen Schmerz,
Der Anblick solches Jammers nicht?
Ach ja! ihr habt ein Herz,
Das muss der Martersäule gleich

De svarede alle:

"Lad ham blive korsfæstet!"

55. Koral

Hvor underlig er dog denne straf!
den gode hyrde lider for fårene;
skylden betaler Herren,
den retfærdige, for sine tjenere!

56. Recitativ

Landshøvdingen spurgte:

"Hvad ondt har han da gjort?"

57. Recitativ

Han har gjort vel mod os alle,
de blinde gav han synet,
de lamme fik han til at gå,
han prædikede for os sin Faders ord,
han drev djævelen bort,
bedrøvede har han trøstet,
vore synder tog han på sig;
ellers har min Jesus intet gjort.

58. Arie

Af kærlighed vil min Frelser dø,
af nogen synd ved han intet,
for at det evige fordærv
og rettens straf
ikke skal tynge min sjæl.

59. Recitativ

Men de skreg endnu højere:

"Lad ham blive korsfæstet!"

Da Pilatus så, at han intet kunne udrette, men at
der blot blev mere larm, tog han vand, og i mæng-
dens påsyn vaskede han sine hænder og sagde:

"Jeg er uskyldig i dennes blod, det bliver jeres sag!"

Men hele folket svarede og sagde:

"Hans blod komme over os og vore børn!"

Da løslod han dem Barrabas, men Jesus lod han
piske og overgav ham til at korsfæstes.

60. Recitativ

Gud forbarme sig!
Her står Frelseren bundet.
O piskesnert, o slag, o vunder!
I bødler, hold inde!
formildes I ej af sjælens smerte
ved synet af en sådan jammer?
Ak ja, I har et hjerte,
der må være marterpælen lig,

Und noch viel härter sein.
Erbarmt euch, haltet ein!

Können Tränen meiner Wangen nichts erlangen,
O, so nehmt mein Herz hinein!
Aber lasst es bei den Fluten,
Wenn die Wunden milde bluten,
Auch die Opferschale sein!

Evangelist

Da nahmen die Kriegsknechte des Landpflegers
Jesum zu sich in das Richthaus und sammelten
über ihn die ganze Schar und zogen ihn aus und
legeten ihm einen Purpurmantel an und flochten
eine dornene Krone und setzten sie auf sein
Haupt und ein Rohr in seine rechte Hand und
beugeten die Knie vor ihm und spotteten ihn und
sprachen:

Gegrüßet seist du, Jüdenkönig!

Evangelist

Und speieten ihn an und nahmen das Rohr und
schlugen damit sein Haupt.

O Haupt voll Blut und Wunden,
Voll Schmerz und voller Hohn,
O Haupt, zu Spott gebunden
Mit einer Dornenkrone,
O Haupt, sonst schön gezieret
Mit höchster Ehr und Zier,
Jetzt aber hoch schimpfiet,
Gegrüßet seist du mir!

Du edles Angesichte,
Dafür sonst schrickt und scheut
Das große Weltgerichte,
Wie bist du so bespeit;
Wie bist du so erbleichet!
Wer hat dein Augenlicht,
Dem sonst kein Licht nicht gleicht,
So schändlich zugericht?

Evangelist

Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm
den Mantel aus und zogen ihm seine Kleider an
und führeten ihn hin, dass sie ihn kreuzigten.
Und indem sie hinausgingen, funden sie einen
Menschen von Kyrene mit Namen Simon; den
zwungen sie, dass er ihm sein Kreuz trug.

Ja freilich will in uns das Fleisch und Blut
Zum Kreuz gezwungen sein;
Je mehr es unsrer Seele gut,
Je herber geht es ein.

og hårdere endnu.
Forbarm jer, hold inde!

61. Arie

Kan mit ansigts tårer intet opnå,
å, så tag mit hjerte med!
Men lad det ved tårerømmen,
når sårene bløder mildt
også være offerskålen.

62. Recitativ

Så tog landshøvdingens soldater Jesus med sig
ind i paladset og samlede hele vagtmandskabet
omkring ham. Og de klædte ham af og hængte en
skarlagennød kappe om ham. Og flettede en krone
af torne og satte den på hans hoved og gav ham
et rør i højre hånd, og de faldt på knæ for ham,
drev spot med ham og sagde:

"Hil dig, jødekonige!"

Så spyttede de på ham og tog
røret og slog ham i hovedet med det.

63. Korale

O, hoved højt forhånet
med blodig sår og ve!
O, hoved tornekrone
til smerte spot og spel!
O, hoved, som har været
tilbedet idelig,
men nu så højt vanæret,
vær hilset hjertelig!

Hvo turde så bespytte
det ædle ansigts pragt,
for hvilket sig må flytte
med frygt alverdens magt?
Hvo har de blege kinder,
de øjnes dejlighed,
hvis lige ej man finder,
så skammelig tilred?

64. Recitativ

Og da de havde drevet spot med ham, tog de
kappen af ham og gav ham hans egne klæder på
og førte ham afsted for at korsfæste ham. På
vejen derud traf de en mand fra Kyrene ved navn
Simon, ham tvang de til at gå med og bære hans
kors.

65. Recitativ

Ja, sandelig vil hos os vort kød og blod
være tvunget til korset.
Jo bedre det går vor sjæl,
des mere besk fatter vi det.

66. Arie

Komm, süßes Kreuz, so will ich sagen,
Mein Jesu, gib es immer her!
Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
So hilfst du mir es selber tragen.

Evangelist

Und da sie an die Stätte kamen mit Namen Golgatha, das ist verdeutschet Schädelstätt, gaben sie ihm Essig zu trinken mit Gallen vermischt; und da er's schmeckte, wollte er's nicht trinken. Da sie ihn aber gekreuziget hatten, teilten sie seine Kleider und warfen das Los darum, auf dass erfüllet würde, das gesagt ist durch den Propheten: »Sie haben meine Kleider unter sich geteilet, und über mein Gewand haben sie das Los geworfen.« Und sie saßen allda und hüteten sein. Und oben zu seinen Häupten hefteten sie die Ursach seines Todes beschrieben, nämlich: »Dies ist Jesus, der Jüden König.« Und da wurden zween Mörder mit ihm gekreuziget, einer zur Rechten und einer zur Linken. Die aber vorübergingen, lästerten ihn und schüttelten ihre Köpfe und sprachen:

Der du den Tempel Gottes zerbrichst und bauest ihn in dreien Tagen, hilf dir selber! Bist du Gottes Sohn, so steig herab vom Kreuz!

Evangelist

Desgleichen auch die Hohenpriester spotteten sein samt den Schriftgelehrten und Ältesten und sprachen:

Andern hat er geholfen und kann sich selber nicht helfen. Ist er der König Israel, so steige er nun vom Kreuz, so wollen wir ihm glauben. Er hat Gott vertrauet, der erlöse ihn nun, löstet's ihn; denn er hat gesagt: Ich bin Gottes Sohn.

Evangelist

Desgleichen schmäheten ihn auch die Mörder, die mit ihm gekreuziget waren.

Ach Golgatha, unselges Golgatha!

Der Herr der Herrlichkeit
muss schimpflich hier verderben
Der Segen und das Heil der Welt
Wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
Soll Erd und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben,
Das gehet meiner Seele nah;
Ach Golgatha, unselges Golgatha!

Sehet, Jesus hat die Hand,
Uns zu fassen, ausgespannt,
Kommt! - Wohin? - in Jesu Armen
Sucht Erlösung, nehmt Erbarmen,

Kom, søde kors, sådan vil jeg sige,
min Jesus, giv det altid blot til mig!
Om end mine lidelser engang bliver for tunge,
så hjælp du mig selv at bære det.

67. Recitativ

Og da de var kommet til et sted, der kaldes Golgatha (det betyder 'Hovedskalsted'), gav de ham vin blandet med malurt at drikke, men da han havde smagt derpå, ville han ikke drikke det. Og da de havde korsfæstet ham, delte de hans klæder imellem sig ved lodkastning. Så satte de sig der og holdt vagt over ham. Og oven over hans hoved havde de anbragt en indskrift med beskyldningen mod ham; der stod: "Dette er Jesus, jødernes konge". Sammen med ham korsfæstedes også to røvere, den ene ved hans højre side, den anden ved hans venstre side. Og de, der gik forbi, spottede ham, de rystede på hovedet og sagde:

"Du som nedbryder templet og bygger det op på tre dage, frels nu dig selv, hvis du er Guds søn og stig ned af korset!"

Sådan spottede også ypperstepræsterne tillige med de skriftkloge og de ældste og sagde:

"Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Han er jo Israels konge! Lad ham stige ned af korset, så vil vi tro på ham. Han har sat sin lid til Gud; lad ham nu udfri ham, hvis han har velbehag i ham; han har jo sagt: 'Jeg er Guds søn'."

68. Recitativ

På samme måde blev han også hånet af røverne, som var korsfæstet sammen med ham.

69. Recitativ

Ak, Golgatha, usalige Golgatha!
alle herligheds Herre
må skændigst bortdø her,
verdens velsignelse og frelse
hænges som en forbandelse på korset.
Himlens og jordens skaber
skal undrages jord og luft;
uskylden skal her dø skyldig.
Det går min sjæl nær,
ak, Golgatha, usalige Golgatha!

70. Arie

Se, Jesus har udstrakt sin hånd
for at gribe os;
kom - Hvorhen? - I Jesu arme!
Søg forløsning, modtag forbarmelse,

Suchet! - Wo? - in Jesu Armen.
Lebet, sterbet, ruhet hier,
Ihr verlass'nen Küchlein ihr,
Bleibet - Wo? - in Jesu Armen.

Evangelist

Und von der sechsten Stunde an war eine Finsternis
über das ganze Land bis zu der neunten Stunde. Und
um die neunte Stunde schrie Jesus laut und sprach:

Jesus

Eli, Eli, lama asabthani?

Evangelist

Das ist: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich
verlassen? Etliche aber, die da stunden, da sie das
höreten, sprachen sie:

Der ruft dem Elias!

Evangelist

Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen
Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckete
ihn auf ein Rohr und tränkete ihn. Die andern
aber sprachen:

Halt! lass sehen, ob Elias komme und ihm helfe?

Evangelist

Aber Jesus schrie abermal laut und verschied.

Wenn ich einmal soll scheiden,
So scheide nicht von mir,
Wenn ich den Tod soll leiden,
So tritt du denn herfür!
Wenn mir am allerbängsten
Wird um das Herze sein,
So reiß mich aus den Ängsten
Kraft deiner Angst und Pein!

Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in
zwei Stück von oben an bis unten aus. Und die
Erde erbebte, und die Felsen zerrissen, und die
Gräber täten sich auf, und stunden auf viel Leiber
der Heiligen, die da schliefen, und gingen aus den
Gräbern nach seiner Auferstehung und kamen in
die heilige Stadt und erschienen vielen. Aber der
Hauptmann und die bei ihm waren und bewahren
Jesus, da sie sahen das Erdbeben und was da
geschah, erschraken sie sehr und sprachen:

Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

Evangelist

Und es waren viel Weiber da, die von ferne zusa-
hen, die da waren nachgefolgt aus Galiläa und
hatten ihm gedienet, unter welchen war Maria
Magdalena und Maria, die Mutter Jacobi und Jo-
ses, und die Mutter der Kinder Zebedäi. Am Abend
aber kam ein reicher Mann von Arimathia, der
hieß Joseph, welcher auch ein Jünger Jesu war, der

søg! - Hvor? - I Jesu arme.
Lev, dø, hvil her,
I forladte kyllinger,
bliv! - Hvor? - I Jesu arme.

71. Recitativ

Men fra den sjette time blev der mørke over hele
landet indtil den niende time. Og ved den niende
time råbte Jesus med høj røst og sagde:

"Eli! Eli! Lama, Sabaktani!"

Det betyder: "Min Gud, Min Gud, hvorfor har du
forladt mig?" Nogle af dem, der stod der, sagde,
da de hørte det:

"Han kalder på Elias".

Og straks løb en af dem hen og tog en svamp og
fyldte den med eddike og stak den på et rør og lod
ham drikke.

Men de andre sagde:

"Bi lidt! Lad os se om Elias kommer for at frelse ham?"

Da råbte Jesus igen med høj røst og opgav ånden.

72. Korale

Når jeg herfra skal vige,
da vig du ej fra mig!
Og når jeg ned skal stige
i graven, vis mig dig.
Træd frem så snart mit hjerte
er klemmt af dødsens nød,
forkort min angst og smerte
for din den hårde død.

73. Recitativ

Og se, forhængt i templet flængedes i to stykker
fra øverst til nederst, og jorden skjalv og
klipperne revnede, og gravene åbnede sig, og
mange af de hensovede helliges legemer opstod,
og de gik ud af gravene og kom efter hans opstan-
delse ind i den hellige stad og viste sig for mange.
Men da høvedsmanden og de, der sammen med
ham holdt vagt over Jesus, så jordskælvet, og hvad
der ellers skete, blev de rædselsslagne og sagde:

"Sandelig, han var Guds søn".

Der var der mange kvinder, som så til på afstand,
det var dem, der havde fulgt Jesus fra Galilæa og
sørget for ham. Iblandt dem var Maria Magdalena
og Maria, Jacobs og Josefs moder, samt Zebedæus'
sønners moder. Men da det var blevet aften, kom
en rig mand fra Arimatæa ved navn Josef, som
selv var blevet discipel af Jesus. Han gik til Pilatus

ging zu Pilato und bat ihn um den Leichnam Jesu.
Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

Am Abend, da es kühle war,
Ward Adams Fallen offenbar;
Am Abend drücket ihn der Heiland nieder.
Am Abend kam die Taube wieder
Und trug ein Ölblatt in dem Munde.
O schöne Zeit! O Abendstunde!
Der Friedensschluss ist nun mit Gott gemacht,
Denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht.
Sein Leichnam kömmt zur Ruh,
Ach! liebe Seele, bitte du,
Geh, lasse dir den toten Jesum schenken,
O heilsames, o köstlichs Angedenken!

Mache dich, mein Herze, rein,
Ich will Jesum selbst begraben.
Denn er soll nunmehr in mir für und für
Seine süße Ruhe haben.
Welt, geh aus, lass Jesum ein!

Evangelist
Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in
ein rein Leinwand und legte ihn in sein eigen neu
Grab, welches er hatte lassen in einen Fels hauen,
und wälzete einen großen Stein vor die Tür des
Grabes und ging davon. Es war aber allda Maria
Magdalena und die andere Maria, die satzten sich
gegen das Grab. Des andern Tages, der da folget
nach dem Rüsttage, kamen die Hohenpriester und
Pharisäer sämtlich zu Pilato und sprachen:

Herr, wir haben gedacht, dass dieser Verführer
sprach, da er noch lebete: Ich will nach dreien
Tagen wieder auferstehen. Darum befiehl, dass
man das Grab verwahre bis an den dritten Tag,
auf dass nicht seine Jünger kommen und stehlen
ihn und sagen zu dem Volk: Er ist auferstanden
von den Toten, und werde der letzte Betrug ärger
denn der erste!

Evangelist
Pilatus sprach zu ihnen:
Pilatus
Da habt ihr die Hüter; gehet hin und verwahret's,
wie ihr's wisset!
Evangelist
Sie gingen hin und verwahreten das Grab mit
Hütern und versiegelten den Stein.

Bas
Nun ist der Herr zur Ruh gebracht.
Mein Jesu, gute Nacht!
Tenor
Die Müh ist aus, die unsre Sünden ihm gemacht.
Mein Jesu, gute Nacht!
Alt
O selige Gebeine,

og bad om at få Jesu legeme. Da befalede Pilatus,
at det skulde udleveres.

74. Recitativ

Om aftenen, da det blev køligt,
var Adams fald åbenbart.
Om aftenen tvinger Frelseren ham i knæ;
om aftenen kom duen tilbage
og bar et olieblad i munden.
O, skønne tid, o aftenstund!
Fredspagten er nu sluttet med Gud,
thi Jesus har fuldbragt sit kors,
hans legeme finder hvile.
Ak, kære sjæl, bed du,
gå, tag imod den døde Jesus,
o lindrende, o kostelige minde!

75. Arie

Gør dig nu ren, mit hjerte,
jeg vil selv begrave Jesus,
thi han skal fra nu af og stedse
finde sin søde hvile i mig.
Du verden, gå ud, lad Jesus ind.

76. Recitativ

Og Josef tog hans legeme og svøbte det i et rent
liglagen og lagde det i den nye grav, som han
havde ladet hugge ud i klippen til sig selv. Så
væltede han en stor sten for indgangen til graven
og gik bort. Maria Magdalena og den anden Maria
var til stede og sad lige over for graven. Den næste
dag, dagen efter beredelsesdagen, samledes
yppestepræsterne og farisæerne hos Pilatus og
sagde:

"Herre, vi er kommet i tanke om, at denne bedrag-
er sagde, mens han endnu levede: "Efter tre dages
forløb opstår jeg". Giv derfor denne befaling til, at
graven skal bevogtes strengt indtil den tredje dag,
for at ikke hans disciple skal komme og stjæle
ham og sige til folket: "Han er opstået fra de døde",
og så vil det sidste bedrag blive værre end det
første".

Pilatus sagde til dem:

"Der har I vagtmandskab, gå hen og bevogt
graven, så godt I kan."

Og de gik hen og bevogtede graven med vagten
efter at have sat segl for stenen.

77. Recitativ

Nu er Herren bragt til hvile.
Min Jesus, godt nat!

Den møje, vore synder gjorde ham, er omme.
Min Jesus, godt nat!

O salige støv,

Seht, wie ich euch mit Buß und Reu beweine,
Dass euch mein Fall in solche Not gebracht!
Mein Jesu, gute Nacht!
Sopran
Habt lebenslang vor euer Leiden tausend Dank,
Dass ihr mein Seelenheil so wert geacht'.
Mein Jesu, gute Nacht!

Wir setzen uns mit Tränen nieder
Und rufen dir im Grabe zu:
Ruhe sanfte, sanfte ruh!
Ruht, ihr ausgesognen Glieder!
Euer Grab und Leichenstein
Soll dem ängstlichen Gewissen
Ein bequemes Ruhekissen
Und der Seelen Ruhstatt sein.
Höchst vergnügt schlummern da die Augen ein.

se hvorledes jeg i bod og anger begræder,
at mit fald har bragt dig i sådan nød.
Min Jesu, god nat!

I al min tid hav tusind tak for din lidelse, at du så
højt agtede min sjæls frelse.
Min Jesu, god nat!

78. Slutkor

Vi sætter os ned med tårer
og råber til dig i graven:
sov sødt, så sødeligt sov!
sov, I udmattede lemmer!
Jeres grav og ligsten
skal for den ængstede samvittighed
være en velbehagelig pude
og for sjælen et hvilested.
I højeste fryd slumrer da øjnene ind.

Matthæuspasjonen (BWV 244)

Historie

Matthæuspasjonen er en af korlitteraturens vældigste åbenbaringer, og det var med netop det værk (om end stærkt beskåret) den unge Mendelssohn i Berlin i 1829 - 102 år efter førsteopførelsen i Leipzig - indledte den moderne Bach-renæssance.

I modsætning til andre byer havde Leipzig ved begyndelsen af 1700-tallet ingen tradition for passionsopførelser. Først i 1717 banede den progressive *Neue Kirche* vejen godt hjulpet af borgerskabet og Telemanns tidligere indsats her. Thomasskolens kantor, Johann Kuhnau, så sig da også nødsaget til at give efter for tidens strømning. I 1721 kunne han ikke længere undslå sig, og med opførelsen af sin egen Markuspassion signalerede han begyndelsen til den årlige opførelse af en *musicirte Passion* i veksels mellem hovedkirkerne, *St. Nicolai* og *St. Thomas*. Således var situationen, da skolens nye kantor, Joh. Seb. Bach, i 1723 tiltrådte embedet. Han indledte rækken af passionsopførelser med 'Johannespassionen' (1. version) i *St. Nicolai* 1724 og 2. version 1725. Den 11. april 1727, klang 'Matthæuspasjonen' i sin 1. version på Thomaskirkens rummelige pulpitter.

Langfredag 1729 sætter Bach samme værk op, men først ved gentagelsen i 1736 giver Bach 'Passionen' sin endegyldige form, som vi kender den i dag med delt orkester og continuogruppe til hvert af de to kor: Chor I og Chor II, samt indbygningen af koral-satsen *O, Lamm Gottes* i åbningskoret.

Da man brugte det endnu dengang eksisterende pulpitur og lille orgel over korbuen, er det nær-

liggende at antage, at en eller flere sopraner deroppefra har sunget netop denne koral. Diverse analyser af partitur og stemmer tyder på endnu en opførelse af passionen o.1742.

Det kan i dag undre, at samtidige kilder stort set tier om det, der på Bachs tid ubestrideligt hvert år var byens musikalske højdepunkt. Således er vor viden om opførelserne fra o.1740'erne kun sparsom, men vi hører om uoverensstemmelser med byrådet, og at Bach i sin undren over dettes uforstående fremfærd erklærer, at disse opførelser "var blevet ham en byrde, og at han jo alligevel ikke fik noget for det!" Sikkert har han skullet arbejde med manglende finansiell understøttelse og utilfredsstillende arbejdsforhold. I denne ellers musikløse fastetid kunne dog alle gode kræfter forene sig, og både Bachs elever, thomanerkorets drenge, studenter og andre musikliebhave har nok set mere på æren end på lønnen ved at medvirke. Alt var så at sige overladt til thomaskantoren selv, men det er tankevækkende, at Bach ved passionsopførelserne i 1730'erne - og 40'erne snarere forstørrede end indskrænkede opførelsesapparatet. At dømme ud fra de overleverede antal stemmehæfter og andre bilag kan vi slutte, at antallet af medvirkende næppe har været under 60! Bach vurderede sit partitur til passionen højt. Allerede i hans egen tid blev de 12 første blade beskadiget, men han har selv omhyggeligt repareret dem, og i dag har Matthæuspasjonen (sammen med h-mol-Messen) højeste prioritet, hvad angår restauring og konservering, da papiret efter mere end 250 år har været stærkt truet af forfald (=Tintenfrass' dvs.

det syreholdige blæk "æder" papiret!). Ved bodelingen blev de store korværker en del af C.P.E.Bachs arv - en omstændighed, der nok er medvirkende til, at de er overleveret intakte til i dag.

Librettoen

På autografens titelblad skriver Bach *Musica de G.S.Bach* og derover *Poesia per Dominum Henrici alias Picander dictus*. I Bachs passioner arbejdes der med tre tekstlag, hvor basis udgøres af bibelteksten, som fordeles på testo (hos Bach: *Evangelista*), samt de andre personer i evangeliet og folkemasserne (*Turbae*). Den bibelske handling reflekteres på to lyriske niveauer, den madrigalske fri digtning, som Picander leverede og endelig kirkesalmerne, koralerne, hvori den kristne menighed tager stilling til hændelserne. Af flere grunde tror vi i dag ikke, at menigheden sang med på salmerne. De var sat for højt, de afveg ofte fra den gængse norm, melodien kunne ved gentagen brug i samme værk være forskellig, og Bachs højst kunstfærdige harmonisering var uforenelig med tidens langsomme sangtempo. Ni forskellige koraler med i alt 16 strofer, deraf 8 af Paul Gerhardt, anvender Bach i sin store passion, og af 'hovedkoralen' *O Haupt voll Blut und Wunden* benyttes hele 5 strofer. Picanders Matthæus-libretto indeholder kun 2 af de samlede 16 strofer, og man kan allerede her stille sig det spørgsmål, om Bach personligt har grebet ind i tekstforlægget? Med al forsigtighed i omgang med talsymbolik skal det alligevel antydes, at Bach ved at indlægge yderligere 14 koral-strofer kan have givet den samlede libretto sit eget stempel; tværsommen af hans navn er jo 14! (Det er påfaldende, at han i sats 63 lader syngende 2 strofer i umiddelbar sammenhæng - en fordobling, der ikke bringer nogen ny tanke: *O Haupt voll Blut und Wunden/Du edles Angesichte*).

I 1. Del (*Vor der Predigt*) bringes koralerne som regel efter forudsigelser af Jesu egen mund, i 2. Del (*Nach der Predigt*) kommer de efter fornægtende og spotende udsagn. Ganske overbevisende er Bachs strukturer af dem: de forbindes stikordsagtigt med evangelieteksten og accentuerer denne, f.ex slutter sats 15 med *Herr, bin ich's*, nr. 16 svarer med *Ich bin's, ich sollte büssen*, ganske som det iagttages ved sats-erne 30/31 og 43/44.

Koralerne er indlejret i evangelieteksten, og konfronteres således ikke med Picanders fri digtninger. Han var nok kun en lejlighedsdigter af gennemsnitlig størrelse, og når Matthæuspensationens tekster rangerer betragteligt over andre poetiske vidnesbyrd, er man foranlediget til at tro, at han her må "have

arbejdet under Bachs overopsyn". I 1984 gjorde en tysk teolog den mageløse opdagelse, at Picanders tekster - bortset fra nogle egne forlæg - i udstrakt grad støttede sig på en samling *Passionsprædikener* af Heinrich Müller (1631-1675), professor i teologi i Rosstock. Af ham besad Bach 5 bind og kan have henvist Picander til disse; brugen af Müller muliggjorde en for den tid typisk følelsesmæssig 'Jesus-kærlighed', for tiden mellem 1670 og 1730 var præget af ændringer i passionsforståelsen: Hvor hos Johannes Jesus fremstår i guddommelig herlighed, drejer det sig i denne passion om at fremstille den lidende Jesus, der som ethvert menneske kender til dødsangst. Hos Picander forbigås udsagn om Guds vrede, og den 'handlende Gud' forsvinder; i centrum står nu Jesu menneskelige kærlighed som forløsende kraft, og således indtager værkets helt centrale arie *Aus Liebe will mein Heiland sterben* en vigtig position som bindeled mellem den ældre og nyere passionsopfattelse. Med Heinrich Müller var der opnået en vis garanti for, at teologien her ikke blev helt udvandet.

Matthæuspensationen giver med sin dobbeltkorede struktur - *Chor I* og *Chor II* - mulighed for dialogisk opbygning. Syv steder nævnes således som samtalepartnere *die Töchter Zion* og *die Gläubigen*, og 4 af disse steder markerer i Picanders digtning begyndelse og slutning på hver af de to dele.

Det typologiske motiv er hentet i Højsangen. Overvældende er det stort anlagte åbningskor, hvor en kvindelig 'formidler', en fortalerske, optræder som *Tochter Zion* - en bibelsk personifikation af Jerusalem, og når Bach tildeler denne allegori forskellige stemmelejer, skyldes det, at det ikke drejer sig om en evangelieperson, men om en 'tænkt' tilhænger, der kommenterer de bibelske beretninger med det formål at trøste og belære 'de troende'. Således fremsætter hun i 1. sats i *Chor I* opfordringen:

Kommt Ihr Töchter, helft mir klagen og besvarer de små korte påtrængende spørgsmål fra de troende (*die Töchter*) i *Chor II*, mens det himmelske Jerusalem høres som øverste lag formidlet af Decius' koral *O Lamm Gottes*. Koralen *Meinem Jesus lass ich nicht* udskiftede Bach i 1736-versionen til fordel for den store koralbearbejdelse *O Mensch beweine*, der oprindeligt havde indledt 2.-udgaven af Johannespassionen fra 1725.

Et sted forlader Bach dobbeltkor-princippet, nemlig i hovedsmandens udbrud efter jordskælvet: *Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen*. Det sted, præget af forvirring og angst, komponeres ikke med vanlig dramatisk realisme, men lyrisk, introvert transcenderet, og som det eneste sted i hele passionen skriver Bach

denne koriske exclamation i én akkolade for således med disse to overjordisk skønne takter at pointere kernen og kvintessensen i hele værket; han fortolker bibelcitater som et 'Credo'. Det er den korteste og mest komprimerede teologisk-musikalske trosbekendelse, der nogensinde er formuleret. Derfor blev hele passionen skrevet!

Bibelteksten er hentet i Matthæusevangeliets kap. 26 og 27, der tager sin begyndelse, hvor Jesus forudsiger sin lidelse og rækker frem til Jesu gravlæggelse. Partituret er en i denne henseende visuel oplevelse, idet bibelteksten og den indledende koral er noteret med rødt blæk, en farve, der i den kristne farvesymbolik be-

tyder 'martyrium', men også 'himmelsk kongedømme'.

Passionsvesper i Leipzig

Langfredag, et kvarter i 2, indledtes vesperen med klokkeringning, derefter sang koret *Da Jesus an dem Kreuze stund*, hvorefter 1.del af passionen musiceredes, Så fulgte prædiken, der afsluttedes med salmen *Herr Jesus Christ dich zu uns wend*, og derefter fulgte 2. del af passionen efterfulgt af en motet og kollekt, og alle sluttede med salmen *Nun danket alle Gott*. Det har krævet en helt anden tids – og tempo-fornemmelse, end vi har ved begyndelsen af det 21. århundrede.

Knud Svendsen

Anne Mette Balling, lyrisk sopran har studeret sang på Det Jyske Musikkonservatorium hos docent Helge Frees Christiansen og Dorte Steengaard. I efteråret 1999 debuterede hun fra DJM's solistklasse. Selvom hun i de seneste år har sunget en del opera, har hendes hovedinteresse dog primært ligget indenfor lied og oratoriegenren. Har optrådt som oratoriesolist med bl.a. barokensemlerne Concerto Copenhagen, Con Strumenti og Ensemble Zimmermann. Har bl.a. sunget Zerlina, Susanna og Pamina og endvidere roller som Nannetta i Verdis Falstaff og Angelica og Almirena i Händel-operaerne Orlando og Rinaldo. I foråret 2011 sang hun Atalanta, i Händels Xerxes og i 2012 sang hun 1. Dreng og 2. Dame i Mozarts Tryllefløjten ligeledes på Den Ny Opera.

Den svenske mezzo-sopran **Josefine Andersson** er bl.a. uddannet på Opera Akademiet i København 2009 - 2012 hos Kirsten Buhl Møller. Har fulgt masterclasses hos bl.a. Mirella Freni, Felicity Palmer og Helmut Deutsch. Sang 2011 Sesto i Händels Julius Caesar på Folk Opera in Stockholm. Blev samme år udvalgt til at deltage i 14th Académie Européenne de Musique i.f.m. operafestivalen in Aix-en-Provence. Derefter sang hun Angelina in Rossini's La Cenerentola med Øresundsoperan på tour i Sverige og Danmark. Oktober 2011 vandt Josefine 3. pladsen i den internationale sangerkonkurrence i Järvenpää i Finland. I finalen sang hun Sibelius and Strauss sange med Helsinki Symfoniorkester dirigeret af John Storgårds. Blev sommeren 2012 tildelt Jenny Lind stipendiet, som består af en kontant sum og en koncertturné i USA, Canada, Danmark og Sverige

Bo Kristian Jensen, tenor, er uddannet ved Oberlin Conservatory of Music i Ohio og Operaakademiet i København. På Det kongelige teater har han sunget roller som: Don Ottavio i Don Giovanni, Tamino i Tryllefløjten, Grev Almaviva i Barberen i Sevilla og Emilio i Händels Partenope. I koncertsammenhæng har han blandt andet sunget med alle de større orkestre i Danmark, Sveriges Radiosymfoniorkester og Singapore Symphony Orchestra.

Han har sunget en lang række af J.S.Bachs oratorier, Händels Messias, Mozarts Requiem, Haydns Skabelsen, Schumanns Das Paradies und die Peri, Puccinis Messa di Gloria og mange andre kirkemusikalske værker.

Otte Ottesen, tenor, er uddannet på DKDM som elev af Hanna Hjort med videre studier hos Tonny Landy og Susanna Eken. Fast medlem af Den Jyske Operas Kor. Både her og på Opera Hedeland har han varetaget mindre roller; i denne sæson gælder det Arturo i Donizettis Lucia di Lammermoor og Ruiz i Verdi's Trobaduren. Sideløbende hermed optræder han i rollen som evangelist, senest i Bachs Juleoratorium med Den Jyske Symfonietta.

Deltaget i mesterklasser med bl.a. engelske Philip Langridge og pianisten Malcolm Martineau.

Har desuden været solist i bl.a. Mozarts Requiem, Händels Messias, Nielsens Fynsk Forår, Nielsens 3. Symfoni og Mozarts Kroningsmesse.

Har endvidere undervist på Sankt Annæ Gymnasium.

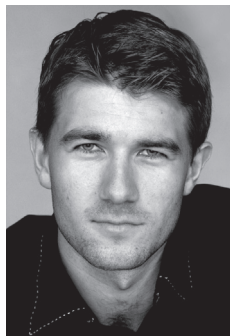
Jens Søndergaard, baryton, fik sin musikalske opdragelse i Herning Kirkes Drengekor. Uddannet fra Operaakademiet 2003. Debutede fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium 2005.

Arbejdede fra 2004-2007 på Deutsche Nationaltheater Weimar, hvor han bl.a. sang rollerne Figaro, Papageno og Don Alfonso.

Har desuden sunget i Oper Halle, Den jyske Opera, Musikdramatisk Teater, Aarhus Sommeropera, Det Kongelige Teater samt Den ny Opera i Esbjerg

Modtog Den Jyske Opera Venners pris (2004) og Annemarie Mortensens legat (2007).

I marts 2014 modtog Jens Aalborg Operapris for sit virke som operasanger, og han sang desuden partiet som Scarpia i *Tosca* for første gang. Derud-over synger han rollen som Guglielmo i *Così* på Den Jyske Opera og medvirker som Aslak i *Isslottet* på Den Ny Opera.

Carsten Seyer-Hansen (1971) er kantor ved Aarhus Domkirke med ansvar for kirkens rige korliv og lektor i klassisk korledelse på Det Jyske Musikkonservatorium i Aarhus.

Carsten er flittig koncertdirigent, dels med egne ensembler Vokalgruppen Concert Clemens, Aarhus Domkirkes Kantori og Skt. Clemens Drengekor, dels som gæst for en lang række vokale og instrumentale ensembler; fx. Aarhus Bachorkester, Aalborg Symfoniorkester, Ensemble MidtVest, Esbjerg Ensemble og Aarhus Sinfonietta. Ved siden af dette giver han ofte kurser og masterclass i korledelse i ind- og udland.

I 2012 uropførte han Jakob Buchanans Requiem med Aarhus Jazzorkestra, Marilyn Mazur, Indra, Jakob Bro og Aarhus Domkirkes Kantori (indspillet i marts i år). Han vandt 2. pris ved Harald Andersén International Chamber Choir Competition i Helsinki med Concert Clemens. I 2012 tildeltes cd'en "Durufles Requiem og motetter" med Concert Clemens, Aarhus Domkirkes Kantori, Bo Skovhus, Randi Stene og Kristian Krogsøe *Preis der Deutschen Schallplattenkritik*.

Carsten er tillige kunstnerisk leder af SANGKRAFT aarhus, der har til formål at fremme sangen blandt børn og unge i Østjylland.

Kammerchor Berlin er et klassisk kammerkor hjemmehørende i Berlin, Tyskland. Koret blev grundlagt i 2011 af dirigent og kunstnerisk leder Stefan Rauh. Ensemblet består af 35 rutinerede sangere, alle med mangeårig musikalsk erfaring fra ensembler i såvel rundt om i Tyskland som andre europæiske lande.

Ensemblet samarbejder jævnligt med gæstedirigenter og talentfulde musikstuderende. Derudover modtager Kammerchor Berlin jævnligt invitationer til deltagelse i større produktioner, senest Händel's "Messias" i Berlins domkirke, Williams' "A Sea Symphony" ved Gewandhaus i Leipzig samt Britten's "War Requiem" i St. Thomas kirken i Leipzig.

Een gang årligt rejser Kammerchor Berlin på koncertturné i udlandet, senest i sommeren 2013, hvor koret gav koncert i bl.a. Trinity College Chapel i Cambridge, England.

Skt. Clemens Drengekor er Aarhus Domkirkes drengekor, og de medvirker ved koncerter og udvalgte gudstjenester. Drengekoret blev etableret i 2003 af domkantor Carsten Seyer-Hansen og leder af Aarhus Musikskole, Lars Ole Vestergaard.

Drengekorsets målsætning er at give sangglade drenge mellem 8 og 13 år et tilbud om musikalsk samvær på højeste plan. Ud over korsang undervises drengene i hørelære/musikteori og solosang. Der er i dag ca. 45 drenge og mænd i koret.

Hvis du har lyst til at høre mere om koret, er du velkommen til at kontakte Carsten Seyer-Hansen.

Læs mere på www.clemensdrenge.dk

Aarhus Domkirkes Kantori består af 16 professionelle sangere. Foruden at medvirke ved kirkelige handlinger i Domkirken medvirker Aarhus Domkirkes Kantori ved 3-4 kirkekoncerter årligt.

Kantoriet indspillede i 2011 cd'en "Salmesuite" med en række fremragende jazzmusikere, bl.a. Marilyn Mazur. Cd'en blev af Kristeligt Dagblad medtaget som den eneste danske af fem udgivelser på deres "årsbedste"-liste 2012.

December 2010 indspillede domorganist Kristian Krogsøe Maurice Durufles samlede værker, hvor Requiet synges af Aarhus Domkirkes Kantori sammen med Vokalgruppen Concert Clemens.

Kantoriet indspillede i sidste måned Jakob Buchanans Requiem i Symfonisk Sal i Aarhus Musikhus (se Carsten Seyers cv).

Dansk Musiker Forbund

**DMF TILBYDER DIG DISTRIBUTION
AF DINE CD UDGIVELSER**

Gateway er DMF's eget distributionsselskab. Distribution af CD'er, online salg, råd og vejledning vedr. promotion og markedsføring mm.

**DMF HJÆLPER DIG MED DINE
KONTRAKTER OG AFTALER**

Pladekontrakt, managementaftale, publishing / forlagskontrakt osv.

**DMF HJÆLPER DIG MED REGNSKABER
/ SELVANGIVELSE / SKAT**

Bandregnskab, royaltyafregninger, årsopgørelse, selvangivelse osv.

**DMF HAR SIT EGET
FORSIKRINGSSKAB**

Instrumentforsikring, ansvarsforsikring, rejseforsikring osv.

**DMF TILBYDER HJÆLP,
STØTTE OG KURSER**

Tilskud til CD-udgivelse, gratis stregkode, bandcoach, specialkurser for musikere.

DE PROFESSIONELLE MUSIKERES ORGANISATION